

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
จังหวัดเลย

**TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS OF
PHRAPARIYATTIDHAM SCHOOL OF GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN LOEI PROVINCE.**

พระลัง ขวโณ (ธัมมะสอน)

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

Pra Lang Chawano (Dhammason)

Student of Educational Administration
Mahachulalongkorn Buddhist University, Loei Religious College
Correspondent Author E-mail: chawano.lang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 118 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้โรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นสูงกว่าระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา;

Abstract

The objectives of the research article were (1) to study the level of transformational leadership of Phrapariyattidhamma School (General Education) administrators in Loei province, and (2) to compare the transformational leadership of Phrapariyattidhamma School (General Education) administrators in Loei province, classified by position, educational level, and work experience. The samples were 118 administrators and teachers of Phrapariyattidhamma Schools on General Education Department in Loei province in the academic year 2020, selected by the school base through the stratified sampling method and by the proportion of population in each group through the random sampling method. The tool used for data collection was the 5-point rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, the t-test and one way variance of analysis (the F-test).

The research results were as follows: 1) The transformational leadership of Phrapariyattidhamma School (General Education) administrators in Loei province was found to be overall at a high level. 2) The opinions of administrators and teachers on the transformational leadership of Phrapariyattidhamma School (General Education) administrators in Loei province, classified by their different positions, were found to be different at a statistically significant level of .01. 3) The opinions of administrators and teachers on the transformational leadership of Phrapariyattidhamma School (General Education) administrators in Loei province, classified by their different educational levels were found to be different at a statistically significant level of .05. 4).

Keywords: Transformational Leadership; Phrapariyattidham School on General Education Department;

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงในเกือบทุก ๆ ด้าน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การเกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในรูปแบบใหม่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือองค์การต่าง ๆ ที่ต้องพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ที่ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยได้ตระหนักถึงสถานการณ์ และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประเทศทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้นการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศจึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 7)

ในองค์การหน่วยงานต่าง ๆ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอำนาจอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายงานกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2552 : 1) ผู้นำหรือผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร

จัดการองค์การนั้น จำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์หลายประการ แต่องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การมี “ภาวะผู้นำ”

การบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ความสำคัญด้านการบริหารจัดการยังมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน คือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่ คือ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) มีการกระจายอำนาจหรือการเสริมสร้างพลังใจ (Empowerment) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral Agent) โดยพิจารณาที่ลักษณะของผู้นำ พฤติกรรม อำนาจ รวมทั้งตัวแปรสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแนวทางที่กว้างกว่าแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำอื่น ๆ (โกเมธ พิมพ์เบาธรรม, 2547 : 4)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์การ ในการปฏิบัติงานทั้งของกลุ่มและของผู้ได้บังคับบัญชา เจตคติ ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กรพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์การ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2550 : 11) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่บุคลากรของประเทศ จะต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ดังนั้นกระบวนการสร้างคนของชาติ ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ที่สามารถรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะนำพาประเทศชาติให้พัฒนาเสมอกับนานาประเทศ (จินฉัตร ปะโคทัง, 2551; อ่างถึงใน ทวีชัย มะระโซ, 2553 : 3) โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์การทำงานที่ชัดเจน คิดกลยุทธ์เชิงรุก (Proactive) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน มีความมุ่งมั่นต่อการสร้างภาพใหม่ขององค์การ รวมทั้งเป็นผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง (Change Sponsor) ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสนับสนุนที่เหมาะสม เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารให้บุคลากรในองค์การเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2548 : 72)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภายใต้การสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดอันประกอบด้วยวิชาทั้ง 8 กลุ่มสาระโดยมีกระบวนการบริหารโรงเรียนครอบคลุมงานทั้ง 4 คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และเพื่อตอบสนองนโยบายแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งการศึกษาก็เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยพัฒนาศักยภาพคนตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2561 : 55)

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย เพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในอนาคต

วัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน
3. บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จากจำนวนทั้งหมด 327 รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง Krejcie & Morgan ได้จำนวน 118 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass (1985) Bennis & Nanus (1985) Bass & Avolio (1994) Leithwood & Jantzi (1996) Dessler (1998) Hoy & Miskel (1991) Manning & Haddock (1982) สุทิน สุทธิอาจ (2550) นุชนาถ สุทธการ (2554) กิ่งกาญจ จิตต์กะวาน (2553) อารี กังสานุกุล (2553) แอนนา รัตน์ภักดี (2553) และ พัชรี กุมภีโร (2554) โดยจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย การระบุวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน การให้การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล การเกื้อกูลการยอมรับ เป้าหมายของกลุ่ม การกระตุ้นทางปัญญา การเป็นแบบอย่าง ที่เหมาะสม และการคาดหวังผลการปฏิบัติงาน

ของผู้ตามในระดับสูง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ในการเปรียบเทียบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อรายด้านและโดยภาพรวม แล้วนำมาเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ ดังนี้

คะแนนอยู่ระหว่าง	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

- 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่า t-test f-test

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยในภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1 การระบุนิสัยทัศน์อย่างชัดเจน	4.14	0.74	มาก
2 การให้การสนับสนุนผู้ตามเป็นรายบุคคล	4.28	0.72	มาก
3 การเกื้อกูลการยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม	4.26	0.73	มาก
4 การกระตุ้นทางปัญญา	3.91	0.80	มาก
5 การเป็นแบบอย่าง ที่เหมาะสม	4.02	0.83	มาก
6 การคาดหวังผลการปฏิบัติงานของผู้ตามในระดับสูง	4.29	0.73	มาก
รวม	4.15	0.76	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 เป็นแนวทางการจัดการศึกษาและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ และผู้บริหารได้มีการเข้าร่วมสัมมนาการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมบ่อยครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี กังสานุกูล (2553 : 70) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หงส์เพชร ทองอินทร์ (2554 : 94) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ของรัฐในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะและมุมมองในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจหลักในการนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยเป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การควบคุม การจัดสรรและระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนการติดต่อประสานงานกับบุคคล ชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนครูนั้นมีภาระหน้าที่การสอนเป็นหลัก มีมุมมองเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ทำให้ขาดความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร สถานศึกษา จึงส่งผลต่อการรับรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช กลิ่นทับ, บุญสืบ มะอิ และลำจวน ป้อมบุญมี (2552 : 106) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 , 4 จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นสูงกว่าระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่บุคลากรได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ทำให้ได้เปิดโลกทัศน์ต่อการเรียนการสอน การทำงานและคาดหวังในระบบการทำงานมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดผลต่อความรู้สึกในการทำงานว่าเปลี่ยนแปลงไม่ได้ดังที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ สอดคล้องกับพัชรี กุมภีโร (2554 : 80-81) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของข้าราชการกลุ่มเครือข่ายวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โดยส่วนมากบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เข้ามาทำงานในโรงเรียนเป็นคนที่ได้รับการบรรจุโดยเป็นคนรู้จักกัน หรือแนะนำกันเข้ามา ก่อให้เกิดการยอมรับระบบการบริหาร และเข้าใจในปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในแง่ต่าง ๆ สอดคล้องกับวิณา เพชรจิระวรพงศ์ (2552 : 74) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแสงเดือน กมลมาลย์ (2552 : 123-125) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหาร และเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาเห็นถึงความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อสถานศึกษาโดยรวม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเน้นย้ำการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในการปฏิบัติงาน ค้นหาวิธีปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการเป็นผู้นำทางการปฏิบัติมากกว่าการพูด ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลที่ตามมาทั้งด้านศีลธรรมและจริยธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

องค์ความรู้ที่ได้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- โกเมธ พิมพ์เป้าธรรม. (2547). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏเลย.
- ทวิชัย มะระโซ. (2560). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. วารสารศรีวนาลัยวิจัย ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2560, (69 – 84).
- นงนุช กลิ่นทับ , บุญสืบ มะอิ และลำจวน ป้อมบุญมี. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 , 4 จังหวัดพิษณุโลก*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ทริปเฟล็ด กรุ๊ป.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2550). *ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้ว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. ปริญญาโทวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2548). *การบริหารราชการแนวใหม่ บริบทและเทคนิควิธี*. กรุงเทพฯ: วิชั่น พรินท์ แอนด์มีเดีย.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2561). *คู่มือการตรวจสอบและประเมินผลข้อเสนอการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐที่เสนอของบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามมติคณะรัฐมนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- หงส์เพชร ทองอินทร์. (2554). *การศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อารี กังสานุกุล. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bass, B.M. (1985). *Leadership & performance beyond expectations*. New York: Free Press.
- Bass, B.M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through Transformation leadership*. Thousand Oak: Sage.
- Bennis, W.G. & Nanus, B. (1985). *Leadership: The strategies for taking charge*. New York: Harper & Row.
- Burns, J.M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row.

- Dessler, G. (1998). *Management: Leading people and organizations in the 21st century*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Hoy, W.K. and C.G. Miskel. (1991). *Educational administration*. Singapore: McGraw – Hill International Editions.
- Leithwood, K. & Jantzi, D. (1996). Toward an explanation of variation in teacher's perceptions of transformational school leadership. *Educational Administration Quarterly*. 25, 30 : 19-22.
- Manning, Marilyn & Patricia Haddock. (1982). *Leadership skills for woman*. London.